

Rusznák István (1920–2019)

Rusznák István 2019. március 20-án, életének századik életévében örökre eltávozott. Pótolhatatlan úrt hagyott maga után.

A királyi magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán 1942-ben okleveles vegyészdiplomát szerzett, és a Goldberger Textilművekben helyezkedett el, ahol 1950-ig dolgozott. 22 éves kora óta kötődött a BME Szerves Kémia és Technológia Tanszékhez, ahol a munka mellett Csűrös Zoltán vezetésével végezte kutatásait a cellulózkémia területén. Doktori értekezését 1944-ben védte meg a Pázmány Péter Tudományegyetemen. Szakmai felkészültségét mutatja, hogy 10 évvel később már Kossuth-díjat vehetett át a Bonkáló Tamással közösen kifejlesztett folyamatos fehérítés elméletének és gyakorlatának kidolgozásáért. Cellulózkémia témában írta kandidátusi disszertációját (1959) és akadémiai doktori értekezését (1975) is. Kutatásai kiterjedtek a gyapjúra és több más textilkémiai, textilkikészítési és papíripari témára. Kutatási témaválasztásaiban mindig a szakmai élvonalban volt, sokszor megelőzve azt. Angol, német és latin nyelvtudása mellett franciául, oroszul és arabul is megértette magát. Mintegy 500 publikációja jelent meg – könyvek, jegyzetek, tanulmányok és cikkek –, és közel 60 szabadalom fűződik a nevéhez.

Rusznák István minden munkahelyén vezetőként dolgozott. A Goldberger-textilgyárban a vegyi laboratórium vezetője, a filmnyomó üzemvezető-helyettese, a kelenföldi részleg előkészítő-fehérítő üzem vezetője volt. 1950-től a Textilipari Kutató Intézet kémiai osztályvezetője, ezzel párhuzamosan az Állami Műszaki Főiskola Kémiai Tanszékének vezetője, majd az ebből kialakuló Gyakorlati Kémia Tanszék vezetője volt docensként a BME Vegyész-mérnöki Karán. Emellett a dékánhelyettesi posztot is betöltötte. 1964–1965-ben közreműködött az egyiptomi Textilipari Kutatóintézet létrehozásában. Hazatérése után a Textilipari Kutató Intézet kémiai főosztályának vezetője, egyidejűleg a BME Szerves Kémia és Technológia Tanszék docense, majd 1971 és 1985 között a tanszék vezetője volt. Csűrös Zoltán professzortól nemcsak a tanszék, hanem az MTA kutatócsoportjának vezetését is átvette (1971–1990). Nyugdíjba vonulása után emeritus professzorként 29 éven át aktívan vett részt a Szerves Kémia és Technológia Tanszék életében.

Oktató- és kutatómunkája mellett a tudományos közéletnek is jelentős szereplője volt. Egyik alapító tagja a Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesületnek, amelynek 1974-től 1985-ig elnöke, majd tiszteletbeli társelnöke volt. 1980 és 1982 között a Kolorista Egyesületek Nemzetközi Szövetségének elnöke, majd alelnöki tiszteletet töltötte be. Számos más hazai és külföldi szakmai testület tagja volt. Az MTA Szál- és Rosttechnológia Bizottságának több cikluson át elnöke volt. Az Akadémia Makromolekuláris Kémiai Bizottságának tagjaként is tevékenykedett, és ezen belül alapító elnöke volt a Természetes Polimerek Munkabizottságnak. Az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság, a Tudományos Minősítő Bizottság munkájából is kivette részét, sőt a Kossuth-díj, majd az Állami Díj kitüntetések javaslattevő bizottságában is részt vett. Szerteágazó teendői mellett maradt ideje, hogy megszervezze és vezesse a BME Vegyész-mérnöki Kara és a Beilstein Institut kö-

zötti több mint tíz évig tartó szerves kémiai témájú, sok közreműködőt igénylő, valamint a kar Varga József Alapítványának jelentős gazdasági előnyökkel is járó kooperációját.

Elismert, munkatársai által tisztelt vezető volt. Mindig megtalálta a módját, hogy motiválja munkatársait. Nem utasított, hanem csak kért, nagy ritkán „nyomatékosan” kért. Sohasem a saját, hanem a közösség érdekeit tartotta szem előtt. Életének utolsó éveiben csaknem teljesen elvesztette látását. Soha nem panaszkodott. Mindig maradt ideje a személyes megbeszélésekre, konzultációkra. A vele folytatott beszélgetések során vagy az értekezleteken hallott hozzászólásaikor mindig rácsodálkoztunk intelligenciájára, jól felépített, kristálytisza mondataira, amelyek hihetetlen bölcsességet tükröztek.

Emlékét kegyelettel megőrizzük. Nyugodjék békében!

Vig András és Keglevich György

OKTATÁS

Periódusos rendszer extrákkal – Lente Gábor előadása az Akadémián

Diákok töltötték meg az Akadémia Dísztermét Lente Gábor, a PTE Kémiai Intézet professzorának előadásán a Periódusos Rendszer Nemzetközi Évének magyarországi nyitórendezvényén. Február 26-án az MTA Kémiai Osztályának szervezésében, a Magyar Kémikusok Egyesülete közreműködésével került sor az eseményre, amely sok általános és középiskolás résztvevőt vonzott. Lente Gábor az elemek felfedezéséről, elnevezéséről, illetve a periódusos rendszer megalkotásának történetéről beszélt.

A nagy érdeklődésre való tekintettel az előadást 11 és 13 órától is meg lehetett hallgatni, így több mint 750, Budapesten vagy annak tágabb vonzáskörzetében tanuló diáknak volt lehetősége arra, hogy részt vegyen az eseményen. Valamennyi diák hazavihett egy, már a legújabbban felfedezett elemeket is tartalmazó periódusos rendszert a Richter Gedeon Gyógyszervegyészeti Nyrt. és a Merck vegyipari cég támogatásának köszönhetően. Az előadáshoz hozzájárult May Zoltán, az MTA Természetudományi Kutatóközpont kutatója, aki egy elemösszetétel-meghatározásra alkalmas kézi röntgenfluoreszcencia-készülék működését mutatta be. Az eseményről készült videofelvétel megtekinthető az https://mta.hu/mta_hirei/periodusos-rendszer-extrakkkal-109459 weboldalon.

MTA–MKE

FOTÓ: MTA.HU/SZIGETI TAMÁS

